Madlovics Bálint

Nekünk Gyurcsány kell?

VISSZHANG - LVIII. évfolyam, 37. szám, 2014. szeptember 12.

Lakner Zoltán kiváló írásában (*Konstrukciós hibák, ÉS,* 2014/35., aug. 29.) pontokba szedte és meggyőzően elmagyarázta, mit kéne tennie az ellenzéknek, hogy kijavítva saját *„konstrukciós hibáit”,* végre meg tudjon újulni, és megfelelő válaszokat kínálhasson a politika és a közélet problémáira, új helyzeteire. A mélyreható elemzés világos prioritási sorrendet állít föl a tartalom (program, világkép) és a forma (pártszerkezet, összefogás) között: állítása szerint – ahogy azt Lendvai Ildikó egy szóképben az ATV-ben szemléletesen összefoglalta – „előbb a test kell, aztán a ruha”; a pártok előbb tisztázzák saját identitásukat, jövőképüket, s miután mindenki rendezte a sorait, akkor kezdhetnek csak el felelősen tárgyalni a szövetkezésről.

Láthatóan azonban van valaki, akinek egészen más tervei vannak – ez a valaki pedig Gyurcsány Ferenc.

A volt miniszterelnök nemrég terjedelmes dolgozatot publikált a *Népszabadság*ban (*Angyalok és ördögök?,* aug. 27., és [teljes változatban] a *galamus.hu*-n, aug. 28.). Mi tagadás, sok ponton elég könnyű egyetérteni vele. Talán az ellenzéki oldalon néhányan vitatnánk az általa idézett Zakaria-féle értékelést, és szívesebben beszélnénk – a némiképp semmitmondó és sántító putyinizmus-hasonlat helyett – maffiaállamról; lennének, akik egy-egy apróbb szakpolitikai kérdést másként látnak, mint ő; s minden bizonnyal vannak, akik fölhúzták a szemöldöküket, amikor Gyurcsány kategorikusan kijelentette, hogy az illiberális és a liberális demokrácia „között nincs semmi”. Ha mást nem, legalább a Jobbik – kétségkívül borzasztó, de létező – világrendszer-tagadó narratíváját megemlíthetnénk mint harmadik utat a két rendszerszemlélet között, de érthető, hogy a DK elnöke miért hagyja inkább figyelmen kívül ezt a realitást (habár rejtély, miért gondolja a Jobbikot rosszabbnak, mint a Fideszt). De amikor a baloldal hibáit taglalja, amikor „banálisan egyszerű dolgokat” javasol, vagy amikor azt sugallja, hogy a demokratikusságnak kell lennie egy jövőbeni szövetség közös nevezőjének, nos, ezekben a kérdésekben én legalábbis nem bocsátkoznék vitába vele.

A legtöbbeknél nem is ezek ütötték ki a biztosítékot, hanem sokkal inkább a filozofálgató írás utolsó előtti bekezdése, melyben a pártelnök a fönt említett formai kérdéseket kezdte el boncolgatni. Gyurcsány, hivatkozva a választási rendszer nyomására, egységes ellenzéki párt vagy pártunió megalakítását szorgalmazta, melyet – pártja álláspontja szerint – 2016-ig meg is kellene alakítani. Érvelése teljesen világos, és egy pontig el is fogadható: a választási rendszer ténylegesen kikényszerít valamiféle együttműködést. Tény (illetve a tapasztalatok ezt mutatják), hogy ennek megtárgyalását jobb nem a választások előtt akár másfél évvel elkezdeni, nehogy ez tematizálja majd a 2018-as kampányt.

Mindazonáltal ott motoszkál az ember fejében a kérdés: nem lehetett volna mégiscsak megvárni, hogy a demokratikus ellenzéki pártok valamennyire magukra találjanak a választások után (avagy egyáltalán csak a küszöbön álló önkormányzati választások utánra időzíteni), hogy majd csak utána kezdjenek el gondolkodni a szervezeti formákon? Ha egyszer már pár hónapja Gyurcsány kifejtette, hogy azt szeretné, ha a DK, az MSZP és az Együtt–PM 2018-ra sok befektetett munkával három egyforma támogatottságú, 15–15–15 százalékos párt lenne, akkor miért veti most föl a pártunió lehetőségét? Miért nem hagyja, hogy a többiek összeszedjék magukat?

Nos, tekintettel az általa diktált ütemtervre, nyilvánvalónak tetszik, hogy a DK elnöke éppen ezt nem akarja. Neki sokkal előnyösebb, ha a folyamatok a jelenlegi irányba mennek tovább: az egyre szürkülő, immár Bajnai nélküli Együtt és a szervezetileg hanyatló, haláltusáját vívó MSZP mellett a DK – Gyurcsány Ferenc vezetésével, aki nem mellesleg az egyetlen valódi, vérbeli politikus ezen az oldalon, aki talpon

maradt április után – lehet a legdinamikusabban fejlődő, legerősebb ellenzéki párt, mely parádés akcióival és lehengerlő rendszerellenzékiségével el tudja szipkázni az MSZP és az Együtt szavazóit (akik a másodlagos pártpreferenciákra vonatkozó kutatások szerint szavaznának is rá), s végső soron az ellenzék vezető erejévé válva magába olvaszthatja a még körülötte álló párttöredékeket. A pártelnök által a cikkben megálmodott nagy, egységes demokrata párt (melynek elnevezésére zavarba ejtően kézenfekvő a „Demokratikus Koalíció") ezt célozza: Gyurcsány Ferenc legyen újfent a baloldal vezetője.

Hogy mi a probléma ezzel az elképzeléssel?

Az, hogy Gyurcsány Ferenc nem lesz még egyszer miniszterelnök Magyarországon.

Továbbra is az ország legelutasítottabb politikusáról beszélünk, akinek népszerűsége a bizonytalanok körében nem, hanem csak azoknak a körében javult, akik áprilisban is a Kormányváltókra ikszeltek (politikai mozgása már csak ezért is racionális, hisz a másik két demokratikus párt fedi le a DK valamennyi növekedési potenciálját). Személye továbbra is eszményi célpont, millió ponton támadható kormányoldalról, és – mint azt másfél éve ő maga ismertette egy tévéműsorban – a fideszes tábor egyik fő identitásképző oszlopa is ő, pontosabban a vele szemben kifejtett utálat. „Viktimológiai eset – Gyurcsány Ferenc országgyűlési képviselő sajnos alkalmas rá, hogy azt csinálják vele, amit szándékoznak", írta Tamás Gáspár Miklós fantasztikus elemzésében immár bő három éve (*A Gyurcsány-eset, Magyar Narancs,* 2011/21., máj. 26.). Érdemes lenne újraolvasni(a).

Népszerűségének restaurációja már csak azért sem valószínű, mert alig akad valaki Mihancsik Zsófián kívül, aki ebben segédkezne. A modern társadalmak politikai kommunikációjának egyik döntő eleme, hogy a politikusok meg tudják-e nyerni a véleményvezéreket, az értelmiségnek azt a rétegét, akikre az emberek tradicionálisan jobban/inkább hallgatnak, mint a politikusokra (hogy miért, az külön cikket érne meg). Gyurcsánynak ez jó ideig tökéletesen ment, s így a médiavilág hangulata az ő malmára hajtotta a vizet. Mostanra azonban a helyzet megváltozott: a legtöbben már nem állnak ki mellette. S lehet „értelmiségi fanyalgásnak" nevezni azt, hogy nem támogatunk olyasvalakit, aki kötésig beleáll az undorító, ijesztően machiavellista fölfogást tükröző Pásztor-ügybe, vagy aki kormányzása alatt a „legrosszabb Gyurcsány is jobb a legjobb Orbánnál"-szlogen pajzsával megengedte magának, hogy fütyüljön az értelmiség metsző kritikájára („Ha megölöd a tökéletlen demokratát, akkor utat nyitsz a tökéletes önkénynek", írja most is, kibontva a „nem vagyunk se angyalok, se ördögök" giccsét…), a tény attól még tény: nincs „Gyurcsány-váró" hangulat, és valószínűleg nem is lesz. Átlátunk a szitán.

„Ezerszer hallottam, hogy vonuljak vissza. Mert ez az akadálya a baloldal megújulásának. Értem. De halkan kérdezem, az én politikai aktivitásom akadályozza meg a demokratikus oldal bármelyik szereplőjét abban, hogy a jelenleginél nagyobb támogatást szerezzen? Nem kell velem vagy a Demokratikus Koalícióval egyetérteni. Hála az égnek, van választás" – írja Gyurcsány. Ha igazán nem föltételezünk is semmi rosszindulatot eddigi, a jelen helyzethez vezető politikai mozgásában, elég a föntebbi sorokhoz hozzáolvasnunk néhány, a cikk végén álló kitételt: „Együttműködés vagy politikai halál – ilyen egyszerű. 2018-ban is össze kell fognunk, feltéve, ha nem változik a választási rendszer, de mert ez nem érdeke a Fidesznek, csodálkoznék, ha engednének a bennünket összekényszerítő szorításból." Nos, itt van a kutya elásva: akárki tör is föl Gyurcsány mellett, „mint a buzgár", végül is arra lesz majd kényszerítve, hogy valamit kezdjen a volt miniszterelnökkel, márpedig mellékszerepet aligha szánhatnak neki, látva elképesztő térhódítását a baloldalon. Sőt idén május elsején még azt is elárulta, hogy a „Gyurcsányok hosszú évig élnek. (…) 90 évig fogok élni. 89 éves koromig politizálni fogok. Az utolsó évben meg főzök." Lehet, hogy célszerűbb lenne végre a második szakaszba lépni (avagy megírni azokat a bizonyos könyveket a modern magyar baloldalról). Amíg itt van, sajnos jelenlétével „megmérgez" minden lehetséges együttműködést. A vele való szövetség: mint a tej, amibe tinta csöppent.

És nem: nem akarom őt eltiltani a politizálástól. Dehogy. Az „a diktatúrák és a diktátorok jellemzője", ahogy helyesen le is szögezi. Csak azért javasolnám neki a visszavonulást, mert amit tesz, az hosszú távon eredménytelen (sőt a várthoz képest ellentétes eredménnyel jár, hiszen beleszorítja oldalát egy 20–25

százalékos „őfelsége ellenzéke”-pozícióba). Akárcsak Gyurcsány, én is a szabadság híve vagyok; minden politikai szereplő úgy próbálhatja meg tönkretenni magát és a közegét, ahogy akarja. De talán helyes, ha szóvá tesszük, hogy mi mivel jár.